

โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง

ความเป็นมา

เมื่อปี 2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จแปรพระราชฐานประทับ ณ วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระองค์ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนและดูแลความทุกข์สุขของราษฎร และได้ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของเกษตรกรกลุ่มชาวสวนผักชะอำ จำนวน 83 ครอบครัว ว่าขาดแคลนทุนทรัพย์ที่จะนำไปประกอบอาชีพ พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเกษตรกรเหล่านี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ พร้อมทั้งพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้กู้ยืมไปลงทุนเป็นจำนวนเงิน 3 แสนบาท ภายหลังจากไม่ปรากฏผู้ใดนำเงินจำนวนที่กู้ยืมไปทูลเกล้าถวายคืนแก่พระองค์ท่านเลย และความได้ทราบถึงฝ่าละอองพระบาทว่า เกษตรกรเหล่านี้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ได้อาศัยเช่าที่กรมประชาสัมพันธ์ โดยเฉลี่ยครอบครัวละไม่เกิน 2 ไร่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ฯพณฯ ม.ล.เดช สนิทวงศ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและองคมนตรี ไปจัดหาพื้นที่ในเขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำมาจัดสรรให้เกษตรกรดังกล่าวต่อไป ขณะเดียวกันนั้นรัฐบาลอิสราเอล โดยเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำประเทศไทย ขอทราบหลักการของโครงการ และอาสาที่จะช่วยเหลือในการพัฒนาการเกษตรในลักษณะของผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ต่อมาสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ จึงได้เสนอหลักการของโครงการต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเห็นชอบ โดยทำสัญญาร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลอิสราเอล โครงการนี้จึงเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2509 มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี โดยใช้ชื่อว่า “โครงการไทย - อิสราเอล เพื่อพัฒนาชนบท (หุบกะพง)”

คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ (เดิม) และกระทรวงเกษตร (เดิม) ร่วมมือกันเป็นเจ้าของเรื่อง พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการปลัดกระทรวงเกษตรเป็นรองประธาน และผู้แทนจากหน่วยราชการอื่นร่วมเป็นกรรมการ เช่น เลขาธิการสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นต้น ด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการทุกฝ่าย ได้เลือกที่ดินบริเวณหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นที่ตั้งของศูนย์สาธิตและทดลองการเกษตร ของโครงการไทย - อิสราเอล โดยเหตุผลที่ว่าเดิมที่ดินบริเวณนี้เป็นป่าคุ้มครองของกรมป่าไม้ มีราษฎรเข้าไปจับจองอยู่บ้าง แต่การทำมาหากินไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เนื่องจากสภาพที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินเลว ขาดแคลนน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงทรงมีพระราชดำริให้กันพื้นที่ประมาณ 10,000 ไร่ ออกจากป่าคุ้มครองของกรมป่าไม้ ภายหลังจากพระองค์ทรงจับจองพื้นที่ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว โดยปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายป่าไม้ และกฎหมายที่ดินทุกประการ เมื่อมีแนวทางพัฒนาที่ดินดีขึ้นแล้วก็จะจัดให้กับเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนในตอนต้นและเกษตรกรที่ขยันหมั่นเพียร แต่ขาดแคลนที่ทำกินเข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ต่อไป

หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่จึงได้จัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ และสำรวจแหล่งเก็บกักน้ำ รวมถึงสภาพดินตลอดจนสำรวจหาแหล่งน้ำใต้ดินในบริเวณพื้นที่โครงการ ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ปริมาณน้ำบาดาลมีน้อย ดินส่วนใหญ่มีคุณภาพเลวมาก คือประมาณ 6,500 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นดินเลวปนดี พอที่จะทำกสิกรรมได้บ้าง เมื่อได้มีการพัฒนาที่ดินและจัดระบบชลประทานในพื้นที่ 500 ไร่ แล้วตั้งเป็นศูนย์สาธิตและทดลองการเกษตร พร้อมทั้งอพยพเกษตรกร 2 ครอบครัว ครอบครัวแรกจากกลุ่มเกษตรกรสวนผักชะอำ ซึ่งได้รับความเดือดร้อนในตอนต้น และอีกครอบครัวหนึ่งเป็นเกษตรกรเดิมที่อาศัยทำกินในเขตโครงการฯ โดยจัดที่ดินให้ครอบครัวละ 25 ไร่ จัดให้ปลูกพืชอาศัยน้ำชลประทาน 7 ไร่ อีก 18 ไร่ ให้ปลูกพืชไร่อาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ มีเจ้าหน้าที่เป็นผู้วางแผนการปลูก และกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ให้เกษตรกรทั้ง 2 ครอบครัว กู้ยืมเงินเป็นทุน สำหรับการประกอบอาชีพ ครอบครัวละ 10,000 บาท

โดยไม่คิดดอกเบี้ย ทั้งนี้ เพื่อหาข้อมูลทางด้านต่าง ๆ เช่น รายได้ รายจ่าย ความเหมาะสมของการใช้แรงงานในครัวเรือนกับขนาดของพื้นที่ที่จัดให้ การปลูกพืชใช้น้ำชลประทาน การปลูกพืชอาศัยน้ำฝน ตลอดจนการจัดบริการในด้านสินเชื่อและการตลาด รวมทั้งข้อมูลทางวิทยาศาสตร์การเกษตร ปัญหาด้านสังคมของเกษตรกร ประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง เพื่ออพยพครอบครัวของเกษตรกรที่เหลือเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านเกษตรกรต่อไป

ภายหลังเมื่อครบปีการผลิต เกษตรกรทั้งสองครอบครัวสามารถใช้หนี้สินคืนแก่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และยังมีเหลือเป็นทุนสำรองสำหรับการประกอบอาชีพในปีต่อไปได้ จึงอพยพครอบครัวเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนในตอนต้นที่เหลืออีก 82 ครอบครัว และเกษตรกรที่เข้ามาทำประโยชน์อยู่เดิมอีก 46 ครอบครัว เข้าอาศัยและทำประโยชน์ในพื้นที่ที่จัดสรรให้ครอบครัวละ 25 ไร่ และโครงการได้ให้กู้ยืมเงินครอบครัวละ 6,000 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกบ้านเรือน 1,500 บาท ส่วนที่เหลืออีก 4,500 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับวัสดุการเกษตร และค่าใช้จ่ายในครอบครัว โดยปีแรกไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ปีต่อไปเสียดอกเบี้ยร้อยละ 6 ในการอพยพครอบครัวเกษตรกรเหล่านี้ ได้จัดให้สร้างที่อยู่อาศัยรวมเป็นหมู่บ้านเกษตรกรขึ้น โดยมีทางราชการคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำการบริหารงานของหมู่บ้านตัวอย่างให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และขณะเดียวกันได้มีการให้การศึกษอบรมเกี่ยวกับหลักและวิธีการของสหกรณ์ จนเห็นว่าสมาชิกของหมู่บ้านเกษตรกรมีความเข้าใจได้ดีพอแล้ว จึงเข้าชื้อกันเพื่อขอจดทะเบียนเป็น สหกรณ์การเกษตร โดยใช้ชื่อว่า "สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด"

วัตถุประสงค์

1. จัดตั้งศูนย์สาธิตและทดลองการเกษตร เพื่อศึกษาหาข้อมูลในด้านการปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตร ในพื้นที่ที่แห้งแล้ง ตลอดจนสาธิตการใช้เทคโนโลยีการเกษตรด้วย
2. ทำการปฏิรูปที่ดินโดยการจัดพัฒนาที่ดินที่ว่างเปล่าแล้ว จัดสรรให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินในการเพาะปลูกเป็นของตนเอง เข้าทำการเกษตรประกอบอาชีพตามวิธีการเกษตรแผนใหม่แต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน
3. รวมกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินเหล่านี้ จัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตร โดยใช้หลักและวิธีการสหกรณ์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสมาชิก ตั้งแต่เริ่มการผลิตจนถึงการจำหน่ายสู่ตลาด
4. เป็นแหล่งให้การศึกษ การส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ต่างๆ แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

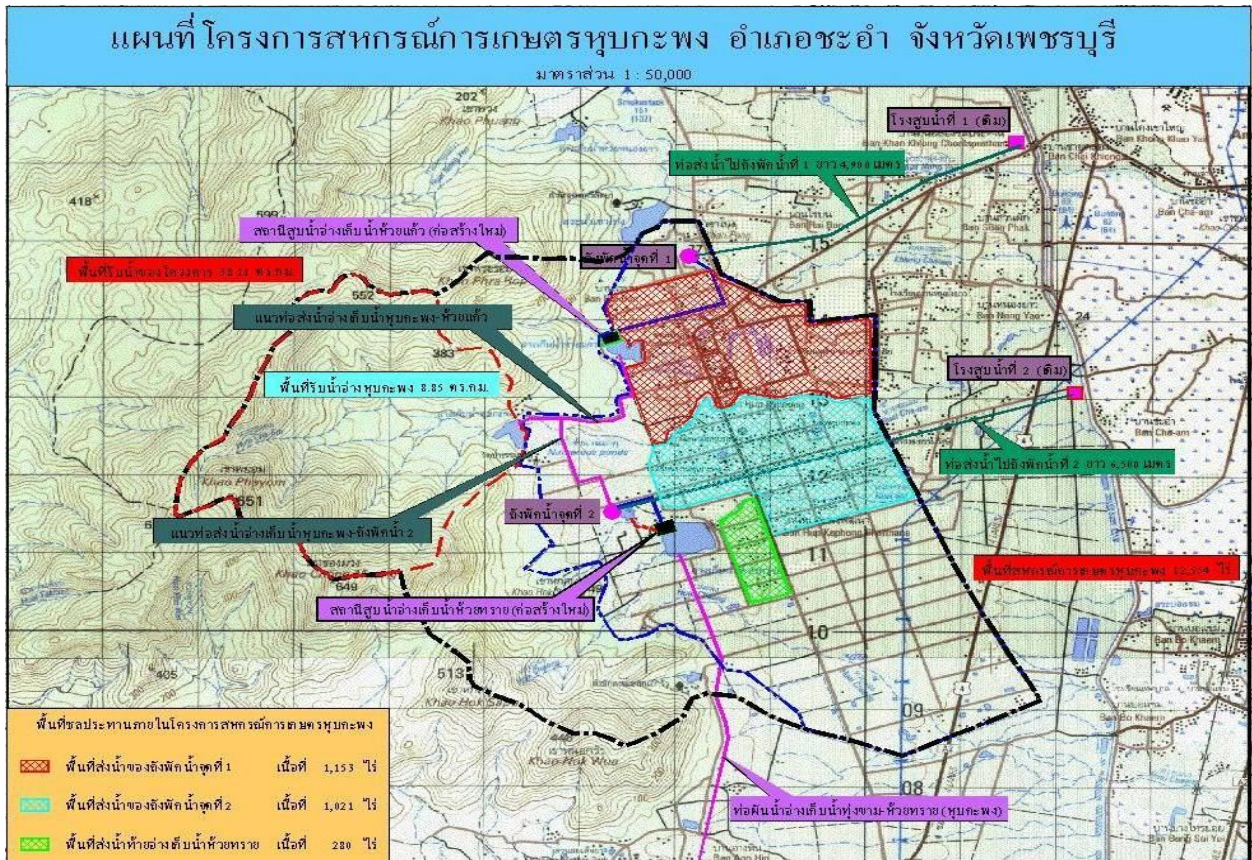
พื้นที่ดำเนินการ

สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด ปัจจุบันมีพื้นที่ในเขตโครงการทั้งหมด 12,554 ไร่ 1 งาน 74 ตารางวา พื้นที่แบ่งเป็นแปลงๆ จัดสรรให้สมาชิกรวมทั้งสิ้น 7,356 ไร่ พื้นที่อีก 1,000 ไร่ ที่ดินติดกับภูเขา ให้กรมป่าไม้ดำเนินการปลูกป่าทดแทน พื้นที่ส่วนที่เหลือบางส่วน เป็นที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน โรงเรียน วัด ที่ทำการศูนย์ฯ สำนักงานสหกรณ์ สถานีอนามัย ศูนย์พัฒนาการเด็ก โรงอบกล้วยสำหรับทำกล้วยตาก และโรงงานสกัดน้ำมันเมนธอลจากต้นมินต์ เป็นต้น

หน่วยงานรับผิดชอบ กรมส่งเสริมสหกรณ์

การดำเนินงาน

1. งานจัดที่ดินตามพระราชประสงค์ ได้ดำเนินการจัดสรรแบ่งแปลงที่ดินให้เกษตรกรเข้าอยู่อาศัยจำนวน 787 แปลง พื้นที่ 7,608 ไร่ โดยในปี 2554 ได้มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแก่เกษตรกรที่มีคุณสมบัติครบถ้วน (รุ่นที่ 2) จำนวน 86 ราย รวม 163 แปลง เนื้อที่รวม 1,379 งาน 14 ตารางวา

2. งานจัดการระบบชลประทาน ได้ดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ดังต่อไปนี้

โครงการ	ความจุ (ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
1. ระบบสูบน้ำและจ่ายน้ำ (จากคลองส่งน้ำสายหัวหิน)		
1.1 ระบบสูบน้ำและจ่ายน้ำ ถึงที่ 1	1,000	1,153
1.2 ระบบสูบน้ำและจ่ายน้ำ ถึงที่ 2	1,000	1,021
2. โครงการชลประทานขนาดกลาง		
2.1 อ่างเก็บน้ำหุบกะพง	360,000	-
2.2 อ่างเก็บน้ำห้วยทราย - หุบกะพง	800,000	280
2.3 อ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว	274,000	100
3. ระบบท่อผันน้ำ อ่างฯ ทุ่งขาม - อ่างฯ ห้วยทราย-หุบกะพง	-	-
4. สระเก็บน้ำ		
4.1 สระเก็บน้ำเขาหนอกวัว	40,000	-
4.2 สระเก็บน้ำห้วยน้ำหมาก	100,000	-
4.3 สระเก็บน้ำชุมชนและไร่นา (จำนวน 250 แห่ง)	451,500	
รวม	2,027,500	2,554

3. งานศูนย์เรียนรู้โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง

เป็นศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้สนใจและคณะผู้มาศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง ผลการดำเนินงานปี 2554 มีคณะศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้ฯ จำนวน 766 คณะ รวม 80,978 คน

4. งานส่งเสริมสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร จัดทะเบียนเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2514 ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 420 ครอบครัว มีทุนเรือนหุ้น 1,597,910 บาท มีทุนสะสมตามข้อบังคับ 639,986.33 บาท และมีทุนสำรอง 3,910,008.02 บาท นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มสตรีสหกรณ์ในสังกัดอีกจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มสตรีสหกรณ์สาขาศิลปอาชีพป่านครนารายณ์ มีสมาชิก 50 คน
- 2) กลุ่มสตรีสหกรณ์สาขาแปรรูปน้ำผลไม้ มีสมาชิก 50 คน
- 3) กลุ่มหุบกะพงไวน์ไทย มีสมาชิก 18 คน
- 4) กลุ่มสตรีสหกรณ์สาขาทำขนม มีสมาชิก 40 คน
- 5) กลุ่มสตรีผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือน มีสมาชิก 31 คน
- 6) กลุ่มเยาวชนสหกรณ์พัฒนา (หุบกะพงไข่เค็ม) มีสมาชิก 28 คน

5. งานประชาสัมพันธ์

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการฯ รวมถึงร่วมจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ เช่น งานสหกรณ์ไทย ใต้ร่มพระบารมี ณ เมืองทองธานี งานนิทรรศการ 84 พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และงานพระนครคีรี ณ สวนนกกีฬาสถาปัตยกรรมเมืองเพชรบุรี เป็นต้น

6. งานโครงการพิเศษ

6.1 โครงการส่งเสริมเลี้ยงไก่ไข่ระบบปิด โดยเลี้ยงรุ่นละ 5,000 ตัว มีบริษัทราชบุรีอาหารสัตว์ จำกัด สาขาเพชรบุรี รับซื้อไข่ในราคาประกัน ปัจจุบันเลี้ยงไก่ไข่เป็นรุ่นที่ 12 จำนวน 5,175 ตัว

6.2 โครงการปลูกป่าป่านครนารายณ์เฉลิมพระเกียรติ เป็นโครงการร่วมระหว่างการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กับศูนย์สาธิตสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง เริ่มดำเนินการในปี 2547 โดยมีที่มาจากการที่พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ประกอบอาชีพเสริมคือ จักสานผลิตภัณฑ์จากป่านครนารายณ์เพื่อจำหน่าย แต่ระยะหลังวัตถุดิบเริ่มขาดแคลน จึงมอบหมายให้ กฟผ. มาดำเนินการปลูกป่าป่านครนารายณ์ในพื้นที่โครงการฯ โดยผลผลิตที่ได้มอบให้สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง เป็นผู้ใช้ประโยชน์และบริหารจัดการทั้งหมด

6.3 โครงการศูนย์เรียนรู้แปลงปลูกหน่อไม้ฝรั่ง เริ่มดำเนินการในปี 2552 เป็นการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในเนื้อที่ 3 ไร่ โดยใช้ระบบน้ำหยด เพื่อนำบทสรุปผลการศึกษาไปขยายผลและส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกสหกรณ์ต่อไป

6.4 โครงการสวนทับทิมไทย - อิสราเอล เป็นโครงการที่สถานทูตอิสราเอลประจำประเทศไทย ดำเนินการในพื้นที่โครงการฯ เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี โดยนำกิ่งพันธุ์จากประเทศอิสราเอล มาปลูกในพื้นที่ 4 ไร่ ปัจจุบันมีอายุ 4 ปีเศษ แต่ลำต้นมีขนาดเล็กไม่ค่อยสมบูรณ์ ผลผลิตต่ำ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากสภาพอากาศร้อนที่ร้อนเกินไป